

POKROK ZÁPADO

VĚNOVANÝ ZÁJMŮM NAŠEHO ČESKÉHO LIDU V AMERICE.

ZALOŽEN R. 1871—ROČNÍK 46.

OMAHA, NEBR., DNE 6. ŘÍJNA 1915.

ČÍSLO 12.

BULHARSKO DOSUD SE NEROZHODLO

Diplomati mají za to, že bulharský lid postaví se proti vyhlášení války Srbsku.

ŘECKO SE TĚŽ PŘIPRAVUJE

Francouzské vojsko vysazeno v Soluni.—Ruské válečné loďstvo při pobřeží Bulharska.

Doba, která určena byla Bulharsku Ruskem k rozhodnutí se o přesném stanovisku k válce, uplynula, ale ve chvíli, co tyto řádky píšeme, nedošlo k žádné akci na straně čtyřdohody. Není známo, opustil-li ruský vyslanec bulharský kapitol, nebo požádala-li bulharská vláda o prodloužení doby k svému rozhodnutí, či zůstala-li prostě odpověď dlužna. Ale události rychle se vyvíjejí a všeobecně má se za to, že krize dostoupila svého vrcholu a že vstoupila Balkán do evropské války je nyní jisté.

Francouzské a anglické vojsko vysazeno bylo v Soluni, řeckém přístavním městě, ležícím padesát mil od bulharských hranic. Bulharská vojska shromažďují se na srbských hranicích. Centrální mocnosti shromažďují na severních hranicích Srbska velkou armádu, důkladně vyzbrojenou, což potvrzuje zprávy o rozhodnutí teutonických spojenců prokřesťit si cestu skrze roh Srbska, spojití se s bulharskými armádami a tak utvořit novou bitevní frontu od rakouských hranic až k Cařihradu.

Má se všeobecně za to, že Řecko vstoupí zcela jistě do války na straně spojenců. Athénský vládní orgán přinesl zprávu, že vojsko spojenců vysazeno bylo v Soluni, aby pomáhalo Řecku. Řecká vláda zaujala macedonské železnice, z nichž dvě jsou rakouské a jedna francouzská.

O síle teutonického vojska na hranicích srbských zprávy se různí. Před několika dny oznamovaly zprávy, že Němci a Rakusané shromáždili tu na půl milionu vojska. Němci poslali na srbské pomezí vojsko, jež náleželo se na jihozápadních svazích Karpat. Dle věrohodných informací, kolem 100,000 německých vojáků bylo přesunuto z Bukoviny na srbské pomezí. Teutonická vojska, připravená k útoku na Srbsko, shromažďována jsou mezi Panceova, Weiskirehen a Versee v Uhrách. Praví se, že vedení nového náporu proti Srbsku svěřeno bylo polnímu maršálkovi Mackensenu, který již přibyl v minulých dnech do Temesváru, dvaaedesát mil severovýchodně od Bělehradu.

Úřední zpráva bulharské vlády, rozšířená bulharskou novinářskou agenturou, sděluje, že pověsti o p'omocnosti německých a rakouských důstojníků v Bulharsku jsou mylné, podobně jako zprávy, že Bulharsko bude dostávat od Německa \$10,000,000 měsíčně po tak dlouho, pokud válka potrvá, a že došlo k zatčení velkého množství lidí v Bulharsku pro vnitřní nepokoje. Zpráva zároveň vyvrací pověsti o tom, že postavení premiéra Radoslavova je ohroženo. Praví se, že v parlamentární zemi, jakou je Bulharsko, vláda, která by nebyla podporována většinou sněmu, nemohla by se udržeti. Ale Radoslavov prý dosud těší se důvěře většiny bulharského sněmu.

V Londýně má se za to, že Bulharsko nevstoupí do války se Srbskem. Takový náhled aspoň projevil diplomat, kteří o poměrech v Bulharsku jsou dobře informováni. Kdyby prý vláda rozhodla se vyhlásit válku Srbsku, narazila by na odpor značné části bulharského lidu. Bulharsko snaží se popřít, že by bylo něco pravdy na pověstech, na nichž založena bylo ruské ultimatum. Takové popírání ale spojence neuspokojí.—Rusko a s ním ostatní spojenci žádají výslovně, aby "Bulharsko přerušilo styky s nepříteli slovanské rasy."

Spojenci učinili přípravy, aby čelit mohli bulharskému nebez-

pečí. Jestliže bude nutné zakročení proti Bulharsku, pak vojska spojenců přispěchají na pomoc Řecku. To může přispěti k rychlému stanovisku v přítomné době je nerozhodnutí se Rumunská, jehož jasně.

Angličtí vojenští odborníci vidí v přítomné situaci velké nebezpečí pro centrální mocnosti. Usuzují, že Teutoni plány na proražení si cesty k Cařihradu jistě položili již před několika týdny a že nepochybně měli v úmyslu udeřiti dříve, než dojde k ofenzivě spojenců na západě a než Řecko bude k válce připraveno. Ale od té doby, co odhaleny byly úmysly Teutonů, Rusko zastavilo německý postup na východě a nyní nalézá se v mnohých místech v ofenzivě.

Na západním bojišti pokračuje se v bojích, zvláště v okolí Artois. Prudké dělostřelecké boje jsou v proudu v distriktu Champagne a ve Vogésách. Zákopové boje u Artois jsou neobyčejně zuřivé.—Němci v těchto místech nalézájí se v ofenzivě, ale dle zpráv z Paříže všechny útoky jejich byly odrazeny, vyjímaje u Givenchy, kde Němci znovu dobyli části posic, které před tím ztratili. Také německé útoky na posice Angličanů byly většinou odrazeny.

Z východního bojiště nedošlo v posledních dnech mnoho zpráv.—Dle německých zpráv Rusové podnikli soustředěný útok na německé posice, východně od Vilny, ale byli odrazeni s velkými ztrátami. Petrohrad připouští, že Němci podarilo se v okolí Dvinská dobytí části zákopů, ale v protiútku Němci byli poraženi a zákopy dobyty znovu.

Německí důstojníci v bulharské armádě.

Sir Edward Grey, anglický zahraniční ministr, potvrdil v řeči své k anglickému parlamentu zprávy, že rakousko-německí důstojníci přibylí do Bulharska, právě tak jako stalo se před tím, než Turecko postavilo se na stranu teutonických spojenců. Přítomnost rakousko-německých důstojníků v Bulharsku považována je za důkaz, že Bulharsko definitivně rozhodlo se vstoupiti do války na straně centrálních mocností. V takovém případě pak čtyřdohoda byla by nucena udržeti svůj slib, že přispěje všestrannou pomocí těm balkánským státům, které zůstávají jí přátelsky nakloněny a které jsou ohrožovány bulharskou útočností. Athény neměly nikdy valné důvěry v ujišťování Bulharska, že jeho mobilisace je nevíno a také Rumunsko mnoho svému sousedu nevěřilo. V stanovisku Rumunská nebyla uznána v posledních dnech žádná změna, ale má se za jisté, že staré přátelství této země k Itálii a Francii je zajištěním její podpory věci spojenců. Je tu otázka, jakou pomoc může poskytnouti čtyřdohoda Srbsku a Řecku. Je navrhováno, aby v případě zahájení bulharského nepřátelství Řecko poslalo většinu své armády na pomoc Srbům a spojenci by vyvolali příměrnou armádu v Soluni, která obhájila by řecké území na jihu proti Bulharsku. Je možné, že tento krok byl by učiněn v tom případě, kdyby Bulharsko vstoupilo do války, což je možností přes to, že velká většina bulharského lidu je nakloněna spojencům, zvláště Rusku a Anglii. Dle zpráv, jež došly do Turina, v posledních dnech udály se již srážky mezi Srby a Bulhary na pomezí. Bulharská patrola u Tričauke napadla srbskou stráž, která byla nucena ustoupiti. Bulhaři po té překročili na srbské území, kde zůstali po několik hodin. Bulharské vojsko prý kupá zákopy po celém pomezí a opěvuje je je osuťmým drátem.

Ofenziva spojenců ve Francii a ruský ústup.

Vojenští odborníci, pozorující události na evropských bojištích, hledají nyní spojení mezi velkou ofenzivou spojenců na východním bojišti a ústupem carských armád v posledních několika měsících.—Mají se za to, že tento ruský ústup byl úmyslný, neboť jednalo se tu

především o to, aby německá vojska zatažena byla hluboko do ruského území, tak aby nemohla, bez velkého nebezpečí, být poslána na válečnou frontu ve Francii, která nyní ohvívá se před soustředěnou ofenzivou spojenců. Na počátku evropské války pokaždé, kdy Němci postoupili na západním bojišti, ruská vojska vpadla do německého území a tím oslabila sílu germánských vojsk na západě. Po každé v takovém případě německá vojska poslána byla rychle přes Německo na východní frontu, aby zastavila postup Rusů. Tím jenom bylo umožněno první velké vítězství Hindenburgova u Mazurských jezer. Němci získali rychlou pomoc z Francie a udeřili na Rusy, kteří neočekávali, že bude možno v tak krátké době shromáždit armády, počtem převyšující ruskou. Spojenci v téže době zahájili útoky na německou frontu na západním bojišti, ale nežli ofenziva mohla se rozvinouti, byly tu znovu německé armády, které před tím zažehnávaly "ruské nebezpečí" na východním bojišti. Tím způsobem po celé měsíce každý pohyb spojenců zastaven byl rychlou pohyblivostí německého vojska. Když padl Ivangorod, Varšava a po té Novogeorgievsk, vojenští odborníci se ptali: Kdy Francouzové a Angličané zahájí svůj postup? Bylo jenom logické očekávatí takový útok ve chvíli tak vážné. Spojenci na západě mohli zachrániti polský kapitol útokem v pravý čas.—Ale spojenci nepodnikli žádného útoku. Místo toho dostaly se do oběhu zprávy, že mezi francouzskými a anglickými veliteli došlo k nedohodě, že na západě boje trvale uváží a že spojenci jsou nakloněni vyjednávatí o mír. Nikdo nepomyslel na to, že vysvětlení toho možno hledati jinde. Dokud německá vojska nalézala se blízko německého pomezí, snadno mohla rychle být dopravena po železnicích z jedné fronty na druhou. Ale nyní německá vojska nalézají se hluboko v Rusku a za nimi nenalézá se znamenitá síť strategických železnic. V Rusku železnice jsou v špatném stavu a čím dále dostává se německá armáda, tím více ztrácí na své pohyblivosti. Ofenziva spojenců na západě je úspěšnou, poněvadž Němci nemají v pohotovosti tolik rezerv, a by je mohli rychle na ohrožená místa vyslati. Vlastní Rusko doposud nebylo dotčeno. Provincie, které Němci byly zabrány, jsou osazeny Poláky a Litvině. Ruské armády jsou dosud neporažené.—Jsou-li tyto náhledy vojenských odborníků o pravé povaze ruského ústupu správný, pak Němci v Polsku nedocílili žádného vítězství, nýbrž svoje naděje ve vítězství konečně si zhoršili.

Spojenci na západě mají dostatek děl a streliva.

Spojenci mají nyní dostatek děl a streliva, aby mohli vésti přítomnou svoji ofenzivu na západě a do konečného vítězství, dle prohlášení francouzského senátora S. Pichona, bývalého ministra zahraničních záležitostí. Pichon prohlásil, že tato ofenziva teprve započala. Až do nedávné doby spojenci na západě neměli těžkých děl a jejich zásoby streliva byly nedostačující. Ale v přítomné době má francouzská armáda dostatek všeho, co potřebuje. Má především dostatek těžkých děl a strel pro ně. Je třeba jenom příznivého počasí, aby velká ofenziva, nyní zařážená, přinesla výsledky. Tato ofenziva má velký význam. Německo nebude schopno poslat Turkům žádnou pomoc ježto bude potřebovatí všechno svoje vojsko k vlastní obraně. Z tohoto prohlášení Pichonova se usuzuje, že přítomné operace spojenců na západě jsou určeny, aby se vyvinuly v dlouhou očekávanou velkou ofenzivu. Spojenci nepochybně jsou do břez pro ni připraveni. Pichon neřekl by jistě o velké ofenzivě kdyby k ní nemělo dojít, neboť tak dovoleno bylo by Němciin prohlásovati, že ofenziva tato se lhalá, kdyby nové operace nesetkaly se s úspěchem.

Balkánská situace.

V posledních dnech docházely kapitolu balkánských států zprávy, které nasvědčovaly tomu, že chýlí se k událostem velkého významu. Bylo oznámeno, že Bulharsko má v úmyslu napadnout Srbsko, čehož důsledkem mohly by býti vypovězení války Bulharsku Řeckem. Jiné zprávy oznamovaly, že diplomati balkánských států vyjednávají o zachování neutrality až do konce přítomného konfliktu. Bulharsko sice doposud Srbsko nenapadlo a snažilo se vy světliti, že jeho mobilisace znamená vlastně jenom změnu nezobrozené neutrality v ozbrojenou, ale přece jenom hledí se k tomuto státu s nedůvěrou, ježto jeho skutečné úmysly nejsou známy. Z Paříže došla zpráva, že Bulharsko vešlo dohodu s centrálními mocnostmi, dle které má vstoupiti do války dne 15. října. Dle jiné zprávy bulharský generální štáb za pomoc německých důstojníků pracuje již na pláncích kampaně proti Srbsku. Jiná zpráva oznamovala, že Rumunsko požádalo Bulharsko přátelským tonem za vysvětlení, co znamená jeho vojenské přípravy. Mezi tím Rumunsko nařídilo tak mobilisaci, která ovšem není příčutí Rakousko-Uhersku. Mobilisace řecké armády rychle pokračuje. Do zbraně povolány byly

staré ročníky, tak že Řecko shromáždí armádu o 400,000 mužích. řecké ministerstvo války prohlašuje, že armáda má dostatek všech vojenských potřeb a streliva. Parlament řecký povolil \$30,000,000 na mobilisaci armády a kromě toho učinil opatření v zájmu pomoci rodinám vojínů v případě války. řecko vysvětlilo svoje rozhodnutí vojenskou činností Bulharska a prohlásilo, že má naději, že dojde brzy k vyjasnění situace na Balkáně, tak aby armáda mohla býti zase rozpuštěna. Z Berlína došla zpráva, že srbský vyslanec v Bulharsku, T. Antiša, opustil Sofii pod předstírkou, že mu neslouží zdraví. Zprávu tohoto smyslu přinesl nejdříve jistý budapešťský časopis. Těž časopis sdělil dále, že bulharští konsulové jsou odvoláváni z Maceedonie.— řecký vyslanec v Srbsku ujistil prý srbskou vládu, že Řecko je připraveno postaviti se na odpor jakémukoliv pokusu teutonických vojsk postupovati řeckým územím. Hrabě Andrassy, bývalý uherský premier, prý prohlásil, že Rumunsko musí zůstati a nepochybně také zůstane neutrální. Sir Edward Grey, anglický ministr zahraničních záležitostí, prohlásil v parlamentu, že Bulharsko nemá žádných nepřátelských úmyslů. Během své řeči pravil: "Jestliže Bulharsko ale zaujme útočné stanovisko, pak poskytneme našim přátelům na Balkáně úplnou podporu. Naši zásadou bylo zajistiti každému balkánskému národu neodvislost a skvělou budoucnost." Z tohoto prohlášení je patrné, že ani Anglie Bulharsku nevěří. Bulharský časopis Národní Právo přinesl v minulých dnech zprávu, že protokol o přepuštění území Tureckem Bulharsku byl podepsán tureckými a bulharskými delegáty v Demotika, dvacet mil jižně od pevnosti Drinopol. K této dohodě mezi Bulharskem a Tureckem došlo dne 22. července. Dle této dohody dostalo se Bulharsku území, ležícího západně za řekou Mariou. Dle bulharských úředních zpráv, Bulharsko nečinilo Turecku v této dohodě žádných závazků se zřetelem na evropskou válku. Pařížský časopis Matin k tomu podotýká, že k podepsání protokolu došlo teprve po té, když Turecko získalo ujištění, že mobilisace bulharské armády byla nařízena. Území Bulharsku bude přepuštěno až dne 11. října, až Turecko a Německo zví, jaké dispozice bulharská armáda vykonala.

Turci poraženi v Mesopotamii.

Dle zpráv z Londýna, anglická vojska, operující v Mesopotamii, docílila v posledních dnech celé řady pozoruhodných úspěchů.—Turci nalézají se v přítomné době na plném ústupu směrem k Bagdadu.

ZPRÁVY Z LUCAS, KANSAS.

—Minulou sobotu jsme dostali vydatný déšť, tak že půda pro setí pšenice je ve výborném stavu.—Mláčen bude asi na nějaký čas zastaveno, neboť každý bude chtít zasít pšenici, neb je již čas.—Čtyři měsíce se farmáři těžili, že dostanou pšenice 30 až 40 bušů po akru, teď jsou ale rádi, když dostanou 15 a místy ještě méně. Ovšem jsou pšenice, že xypou až 20 bušů, ale to je velmi řídké.—Minulý týden jsme dostali telefonní zvěst, že Václav Novotný v Zurich, Kans., náhle zemřel. Druhý den žena jeho dostala pár řádků od sestry z Plainville, Kansas, že prý se Václav Novotný v návalu šílenství oběsil. Zpráva je žalostná, ar již je to jakkoliv, neboť pan Novotný byl člověk naladě a té nejlepší pověsti se těšil. Zanechává manželku a dvě malé dítky, asi 3 a 6 roku staré. Přílišť svůj si nahospodařil dosti slušný jmění, takže pošťastil sancechal v poměrech dobrých. Počítá se, že vystavujeme naši upřímnou soustrast a zemědělnou přeje, se lehké odpočinutí.—Při této příležitosti vyslovují též upřímnou soustrast přátelům Václav Vopatavým v Ellsworth, Kans.

nad neštěstím, jež je minulý týden postihlo. Na podrobnosti referuji čtenáře na zprávy z Wilson, kde asi budou uvedeny.

—Stavba dráhy ze Salina do Lincoln Center a pak dále do Osborn, Kans., o níž jsme se svého času zmínili, jest v plném proudu. Asi 15 mil ze Saliny na západ je již hotova; dráha nese název Salina Northern R. R.—Bratr Frank nám sdělil, že v Lincoln Center je již podáno 50 žalob proti zmíněné společnosti, protože nechce platit farmářům za pozemky tolik, co oni chtějí. Společnost ale mnoho strachu nemá z následujících příčin: Když byla dráha vyměřena a farmáři se upsali pozemek dáti (prodat) za plnou hodnotu, společnost šla do okresních knih a drží záznamy, zače byly tehdy pozemky okresním assesorem odhadnuty. Zákon praví, že pozemky musí býti brány v plné hodnotě a společnost na tom stojí a je volna podle toho platit, bez ohledu na to, co farmáři dnes po dvou letech chtějí. Jak to dopadne, snad se dozvíme později.

—Vladimír Dvořák, jenž byl zamčstnán u pisatele těchto zpráv po čtyři minulé měsíce, odejel v pondělí ráno domů do Richmond, Texas, kde má rodiče, bratry a sestru. My mu přejeme šťastnou cestu a že si na nás a na Kansas často vzpomene, to my víme. Toť se ví, že jsme chtěli, aby si předplatil na "Pokrok", ale on ne a ne. Pak jsme mu dali nabídku, že mu za \$1.50 budeme poslat Pokrok po celý rok a oznámku "Nabídnutí k sňatku", že mu uveřejníme zadarmo; ale on ani na to nepřistoupil a tak asi že přijede do Texasu bez Pokroku.

—Manželům Václav Libalovým zemřela asi dva měsíce stará holčička asi před dvěma týdny. Truchlícím rodičům platí též i naše soustrast!

—Naše lepší polovice byla též zastoupena s kusem ruční práce na státní výstavě v Topeka, totiž s háčkovanou pokrývkou na postel, ale neměla štěstí, neboť premi nedostala žádnou — až podruhé.

—Dne 13. t. m. jsme si se ženou vyletěli do Topeka prohlédnout si ty kansaské produkty. Počasí bylo dosti krásné a suché, ovšem jen u nás, neboť sotva jsme přijeli do Abilene, tam již se děš s oblak jen valil. Tak též i v Topeka přišlo ve dne v noci — všude samá voda a bláto, tak že deštníky a "oversusy" se prodávaly zrovna ve velkém. My byli nejvíce potěšeni tím, když v jedné tlačenici, pozůstávající z mnoha set osob, jsme najednou stáli tváří v tvář našemu bratrovi od Tescott a Fr. Pištorovi ml., kteří, vračejíce z Kansas City, Kans., kamž odváželi každý káru dobytka, udělali zastávku v Topeka, aby si prohlédli výstavu. Jak nám sami sdělili, daří se jim dobře až na to, že bratr byl pronásledován nemocí, která ale neměla žádné následky, neboť je již zase skoro alright. Druhý den ráno jsme se ale museli rozejít, neb oni pospíchalí domů, zvláště Franeck Pištor, který, jak jest asi čtenářům známo, není příliš dlouho ženatý. A tu jak ani jinak být nemůže, měl jaksi starost. My pak ve čtvrtek brzy ráno jsme si též dali po puse a každý jsme jel na jinou stranu — já na východ a žena, jak to obyčejně hodní lidé dělají, na západ — to jest domů — Pokračování příště. J. F. J.

Parádní vyrukování pluku z vyšší školy kadetů.

Ve čtvrtek odpovědně k první parádní přehlídce vyrukoval pluk kadetů z omaské vyšší školy. Letošního roku pluk má více členů, nežli po mnoho předošlých roků a svým pěkným zjevem činil divákům patrné potěšení. Také evidentně jejich bylo nad očekávání statečné. Při této příležitosti major Elsbasser zároveň oznámil povýšení kadetů do různých hodností a mezi těmi šťastnými nalézal se též Robert Kuták, jenž byl povýšen na desátníka (corporal) při setině 10.

PONORKOVÁ VOSA DOSTÁVÁ NOVÁ ŽIHADLA.

Na obrázku našem spatřujeme anglickou ponorku podle velké va lebné lodí. Ponorka získává novou zásobu torpéd.